

březen | 2019

ZPRÁVY

Z MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ



MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZA KRÁSAMI ČESKÉHO VENKOVA

str. 07 až 08

**Časová osa kauzy
polského masa**

str. 03

**Pečlivý výběr
hovězího masa**

str. 05

Soutěž Vesnice roku

str. 06

Dotace pro rybáře

str. 11



VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

už zhruba třičtvrtě roku se velmi intenzivně vyjednává nad legislativními návrhy, které loni v červnu představila Evropská komise v souvislosti s novou podobou Společné zemědělské politiky. Prostřednictvím europoslanců, kteří jsou v zemědělském výboru, je předloženo přes 5 000 pozměňovacích návrhů. Už to naznačuje, že legislativa navržená Komisí určitě nebude mít podobu, v jaké byla v červnu představena. Zatím není schválený ani rozpočet, takže není jasné, jaká částka bude pro Společnou zemědělskou politiku alokována. Pokud jde o Českou republiku, snažíme se pravidla co nejvíce zjednodušit tak, aby zemědělce zbytečně nezatěžovala administrativa. Při každém jednání v Bruselu dále zdůrazňujeme, aby zemědělci napříč celou Evropskou unií měli rovné a spravedlivé podmínky. Nová pravidla nesmí být paušálně diskriminační a musí zohledňovat specifika sektoru v jednotlivých členských státech. Proto dlouhodobě odmítáme povinné zastropování přímých plateb. Pro příznivější nastavení Společné zemědělské politiky pro české i evropské zemědělství chceme maximálně využít všech legitimních nástrojů. Evropská komise předpokládá, že se o víceletém finančním rámci bude hlasovat až na podzim. Což znamená velké zpoždění. Na zasedání Rady ministrů jsem uvedl, že je potřeba připravit se na přechodné období. Zpoždění připouští i někteří europoslanci, takže je nutné začít řešit jeho podmínky, aby nedošlo ke zpoždění v toku peněz zemědělcům, kteří je potřebují.



Miroslav Toman
ministr zemědělství

OBSAH:

SPOTŘEBITEL

JAK ŠEL ČAS S POLSKÝM ZÁVADNÝM MASEM

Přehledně: Sled událostí v kauze problematického masa z Polska.

03

SPOTŘEBITEL

JAK SI VYBRAT KVALITNÍ HOVĚZÍ?

Průvodce hovězím masem do nákupního košíku.

05

VENKOV

VESNICE ROKU: SOUTĚŽTE O MILIONY NA ROZVOJ SVÉ OBCE

Vyhrajte titul Vesnice roku. Začíná 25. ročník...

06

ROZHOVOR

I VENKOV MÁ SVÉ KRÁSY

Starosta obce Svrkyně se v rozhovoru pro Zprávy z MZe podělí o zkušenosti ze soutěže Vesnice roku.

07

ROZVOJ VENKOVA

5 ZAHRANIČNÍCH PŘÍKLADŮ, JAK NA CHYTRÝ VENKOV

Inspirace ze zahraničí ke koncepci chytrého venkova a rozvoji služeb na venkově.

09

DOTACE

OP RYBÁŘSTVÍ 2014–2020

Rybáři a zpracovatelé ryb mohou žádat o finanční příspěvek v rámci jarních výzev OP Rybářství 2014–2020.

10

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Řetězce Billa a Penny Market zneužívaly tržní sílu, zemědělci pěstují méně řepky, schodek agrárního obchodu se meziročně zvětšil, kolektivizace a vyhánění sedláků z půdy.

11



SPOTŘEBITEL

JAK ŠEL ČAS S POLSKÝM MASEM

Časová osa: Projděte si klíčové události ohledně problematického masa z Polska.

26. ledna

Polská televize TVN odvysílala reportáž z jatek v Mazovském vojvodství. Autoři reportáže se nechali zaměstnat ve společnosti, kde se porážel a zpracovával nemocný hovězí dobytek. Podle nich tato praxe, tj. zpracovávání masa z nemocných a uhynulých zvířat, údajně probíhá v celé zemi.



30. ledna

Maso z ilegálních porážek putovalo na trh v 6 členských zemích EU. Dle sdělení polské veterinární správy šlo celkem o 2 162 kg masa, z toho přibližně 200 kg na slovenský trh, další pak například do Francie. Toto maso bylo staženo a zlikvidováno. Do ČR se dle sdělení polské strany závadné maso nedostalo.



1. února

Polsko v systému RASFF uvedlo, že do ČR se dostalo zhruba 300 kg masa z problematických polských jatek. Celkem šlo na 4 místa v ČR (Nový Bydžov, Praha, Varnsdorf, Kostelec nad Labem). Inspektoři Státní veterinární správy začali situaci ihned kontrolovat v místech určení.



28. ledna

Ministr zemědělství Miroslav Toman se setkal se svým polským protějškem Janem Krzysztofem Ardanowskim. Požádal jej o oficiální informace. Státní veterinární správa a Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) spustily zesílené kontroly. Počet kontrol se zdvojnásobil (SZPI udělala do konce týdne 644 cílených kontrol).



31. ledna

Podle Systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF) bylo hovězí maso distribuováno do deseti států EU, ČR mezi nimi není.



4. února

Ministr Toman při setkání s polskou velvyslankyní Barbarou Annou Ćwiorovou uvedl, že postupně uvolňování informací až pod tlakem okolních států a médií podkopává důvěru u veškeré polské produkce. Přes původní ubezpečení, že se maso do ČR nedostalo, bylo vyvezeno do 14 zemí, včetně Česka. V Polsku začíná v tento den audit Evropské komise.



5. února

Ministr Toman byl v telefonickém rozhovoru polským ministrem Ardanowskim ubezpečen, že Polsko přijme do konce března změnu legislativy, díky které budou všechna jatka pod nepřetržitým kamerovým dohledem. Zároveň skončí praxe, kdy mohli státní veterinární inspektoři delegovat dozor na jatkách na soukromé veterináře.

14. února

Státní veterinární správa na dvou místech na Moravě zachytila celkem 320 kg problematického drůbežního a vepřového masa. V prvním případě řidič přepravoval 240 kg označeného drůbežního masa od polského výrobce a dalších 20 kg vepřového masa bez jakéhokoliv označení a průvodního dokladu. Vnitřní plocha vozidla naprosto nesplňovala požadavky na přepravu potravin živočišného původu.

21. února

Česká republika vyhlásila mimořádná veterinární opatření. Každý kus hovězího masa z Polska musí být před uvedením na trh laboratorně vyšetřen na zdravotní nezávadnost. Za porušení nařízení hrozí pokuta až do výše dvou milionů korun.

28. února

Veterináři zachytili 1 200 kg kuřecích mražených stehů z Polska, ve kterých byla salmonela. V tentýž den Státní veterinární správa spolu s celníky a policií odhalili v pražském Bohdalsi nelegální bourárnu masa. Na místě zajistili skoro 1 200 kg hovězího masa bez dokladů a značení, provozovateli hrozí pokuta až 50 milionů korun.



7. února

Výsledky vyšetření masa z problémových jatek nezjistily ve vzorcích přítomnost salmonel. Už 5. února vyšetření přineslo negativní výsledky na rezidua veterinárních léčiv a vzorky též vyhovely smyslovému hodnocení v laboratoři.

20. února

Veterináři odhalili v hovězím mase z Polska salmonelu, z prodeje ho bylo staženo přibližně 700 kg.

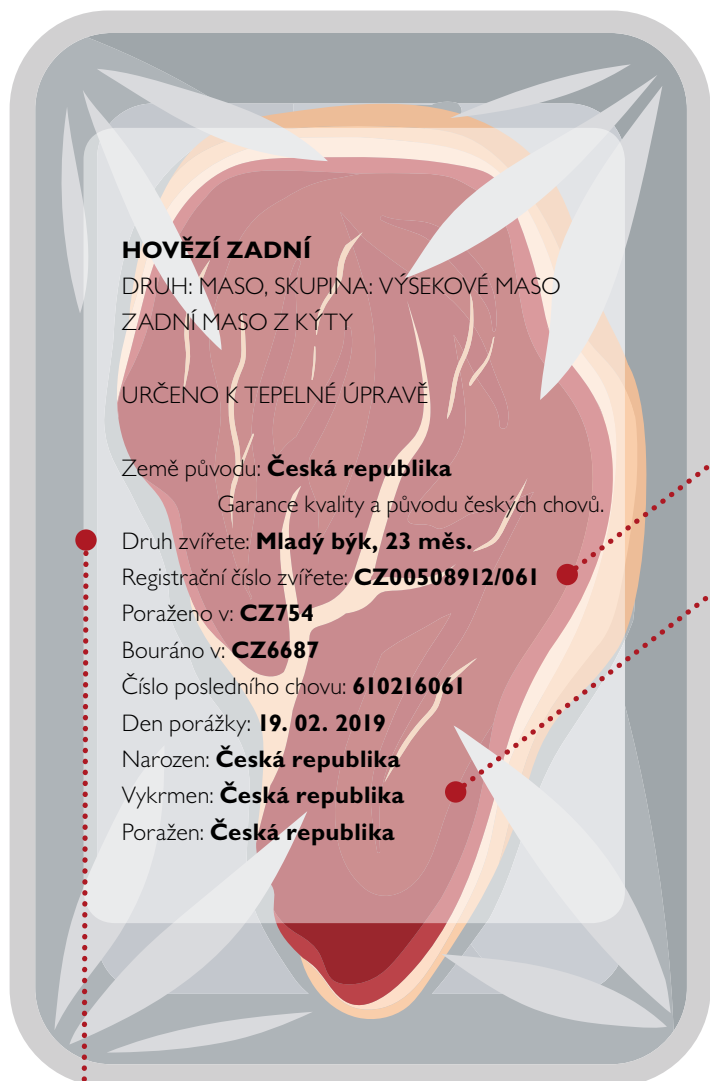
25. února

Do ČR se dostalo dalších 1 164 kg polského hovězího masa se salmonelou.

SPOTŘEBITEL

JAK SI VYBRAT KVALITNÍ HOVĚZÍ

V předchozím čísle Zpráv z MZe jsme vám přinesli infografiku, která znázorňovala požadavky na označování masa obecně. Nyní pro vás Český svaz chovatelů masného skotu připravil základní informace, které byste měli najít na každé etiketě baleného hovězího masa.



Pokud je zvíře označeno jeho individuálním ušním číslem, pak má spotřebitel možnost si u českých zvířat po zadání tohoto čísla na webové stránce www.hovezimaso.cz dohledat další údaje o zvířeti, ze kterého dané hovězí maso pochází a porovnat si, zda souhlasí s údaji na balíčku. Dozví se tak například datum narození či plemeno, ze kterého maso pochází. U zvířat samčího pohlaví začíná poslední trojčíslí vždy číslicí 0, zatímco u samic (jalovice a krávy) je to vždy 9. Pokud tedy prodejce uvede, že jde o maso z mladého býka a vy na balíčku uvidíte číslo zvířete například CZ287968/932, je ihned zřejmé, že něco není v pořádku. Proto vždy upřednostňujte hovězí maso, které je označeno individuálním číslem zvířete a nikoliv číslem referenční skupiny zvířat, které je pro spotřebitele prakticky nedohledatelné.

Pokud bylo zvíře narozeno, chováno a poraženo v jedné zemi, lze tuto informaci označit na obalu souhrnně jako „Původ: Česká republika“.

ZCELA NEJLEPŠÍ VOLBOU JE NÁKUP HOVĚZÍHO MASA U REGIONÁLNÍCH PRODUCENTŮ, KTEŘÍ MAJÍ VLASTNÍ PORÁŽKU, A PORÁŽÍ ZVÍŘATA OD MÍSTNÍCH CHOVATELŮ. NÁKUPEM REGIONÁLNĚ PRODUKOVANÝCH POTRAVIN NEJEN PODPORUJETE ČESKÉ ZEMĚDĚLCE A POTRAVINÁŘE, ZNÁTE PŮVOD KONKRÉTNÍ POTRAVINY, ALE TAKÉ VÝZNAMNĚ ŠETŘÍTE ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ TÍM, ŽE ZBOŽÍ ZBYTEČNĚ NECESTUJE PŘES PŮL SVĚTA, ABY SE DOSTALO DO OBCHODU.

Kromě původu se hovězí maso povinně označí kategorií zvířat, ze které pochází, a to podle věku zvířete.

telecí	z mladého skotu	mladý býk	býk	volek	jalovice
méně než 8 měsíců	8–12 měsíců	12–24 měsíců	24 a více měs.	12 a více měs.	12 a více měs.

VENKOV

VESNICE ROKU: SOUTĚŽTE O MILIONY NA ROZVOJ SVÉ OBCE

Starostky a starostové obcí, členové zastupitelstva a obyvatelé obcí, ukažte výjimečnost vašich vesnic, jak mnohdy i v nelehkých podmínkách pracujete na jejich rozvoji, budujete infrastrukturu, zlepšujete kvalitu životního prostředí, chráníte přírodní a kulturní dědictví venkova a jste hrdí na to, že žijete a rozvíjíte český venkov. Přihlaste se do dalšího ročníku soutěže Vesnice roku!

Až do 30. dubna 2019 mohou zástupci obcí z celé České republiky podávat přihlášky do dalšího, v pořadí pětadvacátého, ročníku soutěže Vesnice roku. Mohou se jí zúčastnit všechny obce, tedy i města, městyse vesnického charakteru s maximálně 7 500 obyvateli, které mají zpracovaný vlastní strategický dokument zabývající se rozvojem obce, program obnovy vesnice nebo program rozvoje svého územního obvodu. V minulém roce se do soutěže přihlásilo celkem 228 obcí ze všech krajů České republiky.

Soutěž se stejně jako každý rok uskuteční ve dvou kolech – krajském a celostátním. V rámci krajských kol jsou udělována následující ocenění: Zlatá stuha (vítěz krajského kola), Modrá stuha (za společenský život), Bílá stuha (za činnost mládeže), Zelená stuha (za péči o zeleň a životní prostředí) a Oranžová stuha (za spolupráci obce a zemědělského subjektu). Do celostátního kola postupuje za každý kraj vždy maximálně jedna obec, které byla udělena Zlatá stuha v krajském kole. Vítězná obec získá finanční odměnu dva miliony korun a také osobní automobil na dva roky, který zapůjčí partner soutěže Škoda AUTO.



Oranžovou stuhu v rámci Vesnice roku udělujeme už dvanáct let obcím, které úspěšně spolupracují se zemědělskými nebo lesnickými podniky, případně s místními dobrovolnými organizacemi myslivců, rybářů nebo včelařů. Společně tak rozvíjejí venkov, jeho tradice i sportovní a společenský život. V loňském roce ocenění získala Svrkyně ze Středočeského kraje, a to za výjimečnou spolupráci s místními zemědělskými podniky, která zlepšuje život obce i jejích obyvatel. Vedla například k výstavbě vodovodu nebo organizaci tradičních dožínků. Za první místo obec obdržela šek ve výši 900 tisíc korun.



VESNICE ROKU
V PROGRAMU OBNOVY VENKOVA



ROZHOVOR

I VENKOV MÁ SVÉ KRÁSY

Jak zpětně hodnotí účast v soutěži Vesnice roku starosta obce Svrkyně, František Šafránek? Co je přimělo se do soutěže přihlásit a jak se na prezentaci obce připravovali? Má šanci na ocenění i vesnice, která se do soutěže přihlásí poprvé? To vše a mnohem více se dozvíte v rozhovoru se starostou obce s 299 obyvateli, která leží v okrese Praha-západ a v roce 2018 získala v rámci soutěže Vesnice roku Oranžovou stuhu České republiky. Interview pro vás připravila naše kolegyně ze Státního zemědělského intervenčního fondu.



Pane starosto, kde jste se poprvé dozvěděli o soutěži Vesnice roku?

O soutěži víme již dávno, jen jsme měli zafixován obecný mýtus, že do této soutěže se hlásí jen ti, kteří mají obec od A po Z v dokonalosti a mají v podstatě „vybílené patníky i škarpy“. A tak jsme se domnívali, že nás se to týkat nikdy nemůže, jelikož těch věcí k vylepšení bude stále mnoho.

Co vás tedy přimělo se přihlásit?

Byla to výzva. K pokoření právě toho mýtu o dokonalých obcích. Přihlásili jsme se poprvé a o to je větší radost z tohoto velkého úspěchu.

Jak jste se připravovali na soutěž, koho jste do soutěže zapojili a jak?

Do přípravy se víceméně zapojili všichni z obce. Od seniorů, kteří si alespoň zametli před domem, po občany, kteří přicházeli s podněty i aktivně pomohli s přípravou. Bylo krásné vidět, že to všechny chytlo a zaujalo, že to nevidí jako bláznivý nápad zastupitelstva obce.

Kolik času vám zabraly přípravy na celkovou prezentaci obce v krajském kole Vesnice roku a v celostátním kole Oranžové stuhu?

Časově to nejde odhadnout. Od přihlášky do soutěže byl na to tuším asi měsíc nebo dva. V první chvíli bylo třeba si určit priority a směr, kterým se budeme prezentovat a v čem jsme jiní i lepší než ostatní obce. A na celostátní kolo byly celé prázdniny. Zde již bylo jasně dané, že soutěžíme o Oranžovou stuhu, tak se i prezentace zúžila jen na tuto kategorii.

Jaké spolky působí v obci Svrkyně?

Největší a i s nejdélejší 70letou tradicí je Myslivecký spolek Svrkyně-Velké Přílepy, dále zde například aktivně působí Rybářský spolek a volnočasová taneční skupina Sisinky.

V čem si myslíte, že vaše obec v zemědělské oblasti na rozdíl od dalších obcí vyniká?

To je právě to, s čím jsme do soutěže šli. Na to, že jsme pouhých 15 km od centra Prahy, jsme zde jednou



z posledních obcí nezasazenou masivní výstavbou a zachovalým funkčním i tradičním zemědělským rázem obce s charakteristickou prvovýrobou. A to dlouhodobě i historicky. A na to jsme náležitě hrdí a vážíme si vzájemné podpory všech se stejným smýšlením, ať jsou to velcí farmáři, nebo drobní záhumenkáři.

I v této hektické době ještě existuje na venkově sousedská soudržnost.

Jak spolupracujete se zemědělskými subjekty v obci, máte nějaké společné plány?

Bez spolupráce se zemědělskými subjekty by Svrkyně nebyla tou pravou venkovskou Svrkyní. S naším omezeným rozpočtem bychom nebyli bez spolupráce například schopni přivést vodovod do obce Hole, jež je naší součástí, udržovat krajinu i stálý venkovský ráz obce. Společné plány máme dlouhodobě, aktuálně se zrovna zabýváme vybudováním kanalizace, což je poslední inženýrská síť, která nám chybí. A toto velké „sousto“ by bez společné spolupráce nebylo uskutečnitelné.

Jaký způsob prezentace vaší obce jste zvolili?

V obou kolech soutěže jsme zvolili prezentaci přímo v terénu prohlídkou obce Svrkyně i Hole, a to formou „Sedmera zastavení“. Zde komise mohla krátce poznat naše zemědělské subjekty v obci, spolky i významné historické stavby, ale i krajinu. Pouze v celostátním kole jsme kvůli nedostatku času i deštivého počasí přidali krátkou videoprezentaci.

Co byste doporučili ostatním obcím, které se chtějí soutěže Vesnice roku zúčastnit?

Hlavně nebát se přihlásit. Každá obec má jistě co ukázat a je v něčem unikátní. A pak to jen vše ukázat hodnotitelské komisi.

Oslavovali jste získání Oranžové stuhy v krajském a celorepublikovém kole?

Po krajském kole nebyl poněkud čas cokoli slavit, ale po celorepublikovém kole jsme se samozřejmě chtěli podělit o radost se všemi občany obce. Na podzim se tak uskutečnilo „sousedské“ setkání s občany v klubovně našeho Mysliveckého spolku, kde jsme společně oslavili tento společný úspěch v soutěži Vesnice roku. Oslavu jsme spojili i s oslavou 100 let vzniku Československa.

Máte představu, jak investujete peníze z výhry?

To je jednoduché. Rozjíždíme výstavbu splaškové kanalizace, takže předpokládám, že výhra padne pravděpodobně na projektovou dokumentaci.

Jak zpětně hodnotíte vaši účast v soutěži?

Byl to krok do neznáma, ale společným úsilím se nám podařilo to hlavní. Ukázat, že i v této hektické době ještě existuje na venkově sousedská soudržnost, že je možné zachovat venkov moderní, ale i v původním zemědělském a vesnickém rázu. Že je možné na venkově žít kvalitní život v souladu s přírodou i tradičními hodnotami a všemi bonusy venkova. Navíc jsme poznali i jistou přidanou hodnotu celé soutěže, a tou je hlavně nová energie a chuť dělat i nadále s lidmi a pro lidi. Inspirace jinými obcemi, které také soutěžili, jsou ohromným hnacím motorem a motivací do budoucnosti.

ROZVOJ VENKOVA

5 ZAHRANIČNÍCH PŘÍKLADŮ, JAK NA CHYTRÝ VENKOV

V zahraničí můžeme nalézt řadu velice inspirativních příkladů komunit, které se chopily iniciativy a začaly pracovat ve prospěch svých obcí. Jen se podívejte...



FARMÁŘKY S VÝUKOU A VÝCHOVOU

Zajímavým příkladem sociálního zemědělství v Itálii je sociální družstvo s názvem „Učení, výchova, soužití s farmářkami“. Členky družstva nabízejí denní péči o děti. V budoucnu aktivity sociálního zemědělství chtějí rozšířit na lidi se zdravotním postižením, prožít prázdnin na farmách se službami specifické péče, včetně práce v zahradnictví a terapie pomocí zvířat (animoterapie). V reakci na stárnutí místní populace začalo družstvo nabízet péči o starší lidi.

www.kinderbetreuung.it



PRVNÍ SOCIÁLNÍ PODNIKY V ANGLII

Vesnice Alston Moor v Cumbrii pozvedla sociální inovace na novou úroveň a stala se ve Spojeném království prvním certifikovaným „Městečkem se sociálními podniky“. Místní komunita v této někdejší hornické vesnici s 2 100 obyvateli založila vlastní, místně vlastněné služby širokopásmového připojení – Cybermoor. V oblasti je dále zaregistrováno 24 sociálních podniků, od pekařství přes tělocvičny až po sněžný pluh vlastněný a využívaný komunitou a historické nádraží. Všechny tyto podniky provozují dobrovolníci. Každý funguje jako samostatný podnik, ale všechny musí být ziskové a tento zisk reinvestovat do místní ekonomiky.

www.alstonmoorpartnership.co.uk



UDRŽITELNÁ MOBILITA

Ve francouzských regionech Tarn et Garonne a Haute Garonne byla zavedena služba chytrého autostopu. Podobá se sdílení automobilů. Je ale zaměřena hlavně na krátké, narychlo organizované cesty. Tato služba byla zavedena jako sociální podnik spojující různé skupiny se zájmem o mobilitu: místní úřady, dopravce, sdružení, nadace, uživatelé, zaměstnanci. K využívání takových služeb se přihlásilo přes 1 500 francouzských obcí.

www.rezopouce.fr



EKOVESNICE PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT

V irské vesnici Cloughjordan žije 50 rodin, které bydlí v nízkoenergetických domech, spoléhají se na obnovitelnou energii, mají k dispozici pozemky pro pěstování vlastních plodin a pro výzkum, farmu, podnikové centrum. Ekovesnice má uhlíkovou stopu, která je o polovinu nižší než irský národní průměr.

www.thevillage.ie



PRO LEPŠÍ KLIMA

Fond klimatických výzev skotské vlády poskytuje granty a podporu na komunitně vedené projekty, které snižují místní uhlíkové emise. Od svého založení v roce 2008 udělil tento fond granty v celkové výši v přepočtu přes 1,9 miliardy korun na téměř 1 000 projektů v 549 komunitách po celém Skotsku. A o jaké aktivity jde? Tak například o komunitní energetiku, zvyšování energetické účinnosti, různé druhy nízkouhlíkové dopravy či komunitní akce na likvidaci odpadů.

www.keepsotlandbeautiful.org/sustainability-climate-change/climate-challenge-fund/

OPERAČNÍ
PROGRAM
RYBÁŘSTVÍ
2014–2020



Investujte s námi do svého podnikání!
14. a 15. výzva OP Rybářství 2014–2020

Pro vaše projekty jsme připravili dalších **140 milionů korun.**

Pravidla jsou již zveřejněna a žádosti
přijímáme **od 2. do 23. dubna!**

eagri.cz/opr



EVROPSKÁ UNIE
Evropský námořní a rybářský fond
Operační program Rybářství



VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Tučná pokuta pro Billa a Penny Market za zneužití síly. Osevní plochy řepky se snížily. Schodek agrárního obchodu byl loni rekordní. Zisk v českém zemědělství meziročně poklesl. Díky přísnějšímu vinařskému zákonu ubylo na trhu falšovaných vín. Násilná kolektivizace venkova.

164 000 000

korun musí zaplatit obchodní řetězce Billa a Penny Market za zneužití významné tržní síly. Od dodavatelů žádaly nezákonné platby za to, že vezmou jejich zboží. Po novelizaci zákona o významné tržní síle z roku 2016 jsou však takové poplatky zakázané. Rozhodnutí je pravomocné.

391 000

hektarů plochy loni zabírala řepka. Poprvé od roku 2015 se její osevní plocha snížila, a to o 4,9 %.

40 322 000 000

korun dosahoval loňský schodek agrárního zahraničního obchodu. Meziročně se prohloubil o zhruba 7,88 miliardy korun, a jde tak o zatím nejhorší výsledek. Do České republiky se loni dovezlo agrární zboží za 228,6 miliardy korun, naopak se vyvezlo za 186,1 miliardy korun.

16 500 000 000

korun činil zisk v loňském roce v tuzemském zemědělství. Celkový zisk, do kterého se počítá rostlinná i živočišná produkce, byl o 20 % nižší než v předchozím roce. České zemědělství loni nejvíce poškodilo sucho.

24

procent vzorků vín loni nevyhovělo předpisům. Mezi lety 2013 a 2016 se podíl nevyhovujících vzorků vín pohyboval mezi 35 a 43 %. Novela vinařského zákona, která platí od 1. dubna 2017, tak pomohla výrazně omezit nejhorší prohřešky (ředění vína vodou, doslazování přidáním cukrem, falšování původu).

70

let uplynulo od začátku násilné kolektivizace venkova. Komunističtí poslanci v únoru 1949 schválili zákon o Jednotných zemědělských družstvech. Ten legitimizoval vyvlastnění půdy, zabavování zvířat, strojů i nemovitostí.